

KONTRA FERENC Hotel Osijek

Kisétált az egész város. A folyóból visszaverődő fényben lüktetett a sétány a téli csónakkikötőtől egészen a várig, a hullámszámba váratlanul felcsattanó nevetések vegyültek, a teraszok vendégseregének egybefüggő morajlását vitte tovább a Dráva.

A következő szám a tizenhetes, hallottam valahonnan.

Mindenki ugyanebbe a közös tarkaságba akart belevegyülni.

Legalább két tucat plazmatévé visszahangozta a gólt. Persze laptoposok is voltak a vízig nyúló teraszokon, mert otthon az is nagyon magányos lenne. Talán azt várták, hogy feltűnjön egy ismerős hang.

Egy fiatal pár közeledett. Nem is sétáltak, inkább csak úgy ögyelegtek egymás mellett.

Rajtad nincs olyan jel, amit szeretnél eltüntetni?

De igen, ez itt.

Egy lendületben a bőrkabát tűnt fel, amit a fiú levett. A lányt kifejezetten szórakoztatta, hogy milyen nagy rá, lígett-lógott rajta esetlenül. Mintha egy óriásteknős kölcsönözte volna rá a páncélját.

A fiú szabaddá vált karján a tetoválását mutatta.

Miért éppen ezt a sablonos szimmetriát választottad? Olyan hamar megunják ezeket a keleties vonalakat. Éppúgy kimennek a divatból, mint a halálfejek.

Nem érted ezt, gyakran egy pillanatért élünk, és ha nem vigyázunk, a pillanat magába zár.

Micsoda szellemi gubanc, gondoltam magamban. Néztem utánuk, és furcsálltam, hogy a kigyúrt izmokra tetovált minta kimegy a divatból, a bőrkabát pedig nem.

Két overallos alkalmazott pezsgődobozokat rakott ki egy kék kombiból. Hátukon a kék feliratból látszott, hogy a szálloda alkalmazottai voltak.

Mindig volt ebben a helyben valami csoda, valami légiés ábránd. Ahogy mindannyiunk fölé magasodott, főleg sötétedés után, amikor kivilágították, és minden ablakát elúszni láttuk a folyóban. Akkor sem kopott meg a patinája, amikor már jóformán bárki megengedhette magának, hogy betérjen. Már nem számított olyan drága helynek. A szőnyeg persze kéken futott felfelé, ahogyan a régi szép időkben, mintha legalábbis a folyóról kapta volna a nevét. Talán az lett volna a hitelesebb. A Befor the Down valamelyik feldolgozása szólt a hetvenes évekből. Felmentem a lépcsőn, és leültem az egyetlen üres asztalhoz.

A háború alatt, amikor a világ minden tájáról idesereglettek a fotóriportrek, a becsapódó repeszek ellenére

is kitarítottak, itt maradtak, csak azért is. Pedig közülük sem mindenkinek az életét védte meg a hely szelleme.

És a csodából mindvégig maradt valami.

Kiállok mindenki elé, én nem hülyéskedem el a szakmát – mondta az új tulajdonos, amikor ebben az épületben hatalomra került. Pedig nem volt éppen gyakori a városban, hogy valakinek a szavait így, szó szerint megjegyezzék.

Frissen tataroztatta. Skojónak hívta mindenki, azt sem tudtam, ez a beceneve vagy a vezetékneve. Először az Alastor bevásárlóközpontot virágoztatták fel, aztán továbbadták a Konzumnak, azon vették meg a szállodát. Úgy alakult a családi vállalkozás, hogy az apa a Mercedes helyi üzletét szerezte meg, így lett a fiáé a szálloda. Érződött némi változás. Nem is fiatalosabb, talán inkább alkalmazkodóbb lett, a szakma európai sztenderdjéhez igazodó.

Valamikor nem tudtam úgy végigmenni a rakparton, hogy ne botlottam volna ismerősbe. De ezek a gyakori véletlenek még akkor voltak, amikor évekig Eszéken dolgoztam a várban. Azt gondoltam, hogy így van ez rendjén, közülük talán senki sem maradt itt.

A háló végigfekszik a járdán, mint egy óriás neccharisnya. A Drávából egy fiatal nő tetemét húzzák ki – bent, a szálloda Gesztenye-termében már mesélni kezdte az egyik férfi, hogy vízbe hullt, mint egy rózsza. Legöngyölte a harisnyáját a combján, felemelte, hogy lobogjon a szélben, aztán összehajtogatta, rátette a többi ruháját is a csónakkikötő mólóján.

Az italt az asztalon hagytam, és sietve mentem lefelé a lépcsőn sok más kíváncsival együtt. A tömeg addigra úgy felduzzadt, hogy csak a mentőautó pörgetette lámpáját a mocorgó fejek fölé. Aztán elszirénázott a Vörös-templom irányában a kórház felé.

Talán azt vártam, hogy a hőmpölygésből feltűnjön egy ismerős arc. Leültem a padra, a víz sötét felszíne mintha megdermedt volna, inkább egy sima tóra hasonlított. Csak a léptek hallatszottak, cipőkoppanások egymás után. Az elsiető árnyak egymásba vesztek a szürkületben. Milyen furcsa, különböző irányból érkeznek, és mind ugyanarra tartanak. Egyedül, és sohasem csoportosan vagy párosával. Mint egy veterán tekecsapat. Valahol nyilván kezdődik valami. Fiatalabb vagy idősödő, kopaszodó férfiak. Mintha már nem is itt lennének, csak mennek megszállottan egyfelé. Nem ráérős séta ez, hanem izgatott igyekvés, hogy ne maradjanak le valamiről. Mintha valami titkolnivalójuk lenne.

Én viszont nem siettem, inkább gyanakodva vizsgáltam a környéket. Semmi kétség, a bokrok mögött tüntek el. Bekanyarodtam egy alacsony, köpcös után, aki jó hangosan belehadarta a mobiljába, hogy legalább három óra hosszat nem lesz elérhető. A sétány kiszögellése nem vezetett sehova. A bokrok a kukák sorát takar-

ták. A bádogtetőkön macskák morogtak egymásra, lent pedig egy elcsapott kutya lakmározott.

Egy tűzfalal találtam szembe magam, előtte párkánnyal, ami nem összefüggő betonból készült, inkább kordonra hasonlított, csak a csövek alját süllyesztették a járdaszegélybe, mintha ide tartósan biztonsági intézkedések kelletnének. Ez a rács csak azoknak lehetett szokatlan, akik először tették be a lábukat erre furcsán őrzött területre, amelynek akkor is figyelmeztető jelleget adott a rács, ha semmi nem utalt itt veszélyre. A lefelé vezető lépcsők egy ajtóhoz vittek.

Las Vegasnak hívták, ami legalább egyértelművé tette, minek nézek elébe, és kevésbé tűnt lepusztultságában olyan nagyzólnak, mint a legapróbb falu kocsmájának neve, a Casablanca. De láttam már a közelben fából tákkolt bódét is, aminek a tetején karácsonyfaágókból formázva a Hotel California villogott.

Akik ide jártak, nem úgy néztek ki, mint akik az elnevezést ironikusnak találják. A Csukd be az ajtót! felirat sem szorult magyarázatra, mert az erősítés messze elhallatszott, ha valaki benyitott. Annyiszor hallottam pedig, mégsem jöttem rá, honnan jöhet a hang.

Itt biztosan olcsóbb a sör. De akkor miért nem inkább a zene üvölt ilyen hangosan? És mitől ez a nagy feszültség?

A félkörívben, téglából rakott mennyezet és a hosszúkás terem régi pincére utalt. A pultnál nem az üvegeké volt a főszerep. Az asztaloknál sem a poharaké. Nem alkoholisták jártak ide. Egymás mellé rakott cédulákra meredve ültek sorban, mint a negatív utópia klasszikus alkotásai: mereven a számokra figyeltek, a golyóstolluk megállt a levegőben, minden pillanatban ikszelésre készen. Ajkukat beharapva, feszülten várták a nyerőszámokat.

Először nem is nagyon figyeltem oda, csak sokkal később tudatosult bennem, hogy ide főleg az én korosztályom jár. Sok ismerős is akadt, olyan „rémlik valahonnan” arcok. Magányosan a papírjaikra tapadtak, csak időnként kortyoltak a poharukba, ha kiszáradt a torkuk. A füst töményen megülte a pincét. Ha valaki jól belenézett ebbe a világba, szinte csípte a szemét a látvány; biztosította ugyan a légcserét néhány ráccsal burkolt, forgó lapát, hogy némi levegőhöz lehessen jutni, mégis, a folyamatos köhécselés nem annyira az izgalom, sokkal inkább a légszomj tünete volt.

Ki-lenc, a ki-lences!

Tele volt a terem görcsel és türelmetlenséggel. Nem is lehetett egymás szavát érteni, nem is láttam, hogy bárki szólt volna a másikhoz. Egyetlen dübörgő hangé volt a főszerep, a számokat mondta határozattan és szenvtelenül.

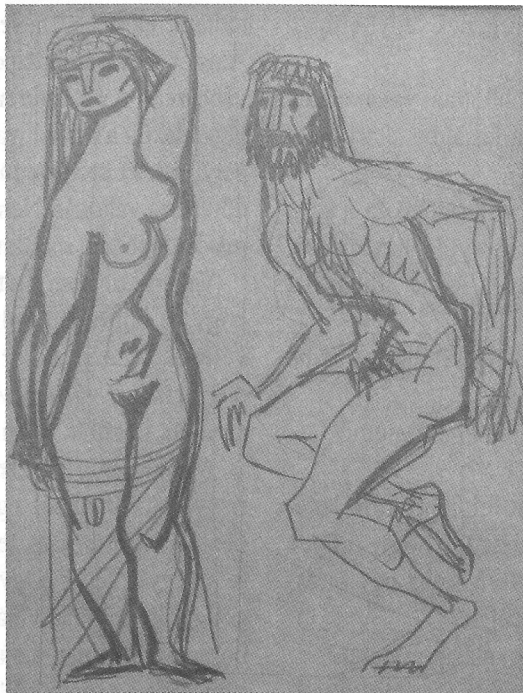
Mégsem tűnt el mindenki nyomtalanul. Felfedeztem, honnan jön a hang. Ettől kicsit ismerősebbnek látszott minden. Jadranka szétcigarettázott hangszálai eleve olyan recsegve artikulálták a szavakat, mintha a hangszórók torzítanának. Ettől nem derült ki az sem, hogy ez egy nő hangja. Neme sem volt, nehogy valami érzelem vegyüljön bele, még azt hinnék, összejátszik valakivel; nem akart hangsúlyozni semmit, nem akart valaki lenni, nem dobálózott a számokkal, nem hangsúlyozott, és nem illett bele semmiféle előítéletbe. Annak tekintette a számsorolást, ami. Kigördült elé a golyó egy sín páron, és egy újabb akváriumba került. A fényes nikkelcsövek csak dekorálták a játék mechanizmusát, azt a látszatot keltve, mintha létezne a szerencsének bármiféle belátható törvényszerűsége. A helyzet semmiféle időhúzást nem tűrt, a legapróbb fennakadás is bizalmatlan morajt keltett: a játéknak a szokott ritmusban, megállás nélkül, folyamatosan kellett peregnie.

Aztán váratlanul káromkodások özöne. A szétcsapó indulatok fröcsögő elégedetlensége.

Hogy ez már a következő forduló, azt a hevesen gesztikuláló, dühös emberekről lehetett látni, akiknek már hosszú ideje nem volt szerencsájük, legtöbbször ilyen harsány indulattal álltak fel az asztaltól. A sikertelenségnek, a balleságnak, hogy idejártak, mindig más volt az oka. Hiába álltak az asztalok között szemétkosarak, az összegyűrt papírlapok összefüggő avarszőnyeget alkottak a padlón.

Igazából csak az tud így számokat felolvasni, aki sohasem játszik. Rákönyökölttem az egyik asztalra, és csak szemlélődtem. Jadrankát mindenki ismerte. Valaha a Török hídhoz címzett szórakozóhelyen műnépdalokat énekelt a Dráva túlsó partján. Mi csak hegyi tangónak neveztük lenezően ezt a műfajt, mégis gyakran betértünk. Ma már csak az épület szétlőtt romjai látszanak. Nem volt bennem semmiféle nosztalgia, jobb lett volna régen eltűnni a romokat. Aki el akart innen menni, az akkor is elment. Sosem volt különbség, azokat akkor is elfelejtették, ahogyan ma is.

A fellépés rutinja meglátszott rajta, mint ahogyan egész lényén az idő múlása, amit a fölél helyezett tábla

kegyesen félhomályban tartott. Talán tapintatból nem irányítottak rá egy kisebb fényszórót.

A megszokás nyilván leradírozta a méltánytalanság érzetét, mert senki sem figyelt ennek a munkának az unalmára és lehetetlenségére, hiszen Jadranka csak egy rutinos mikrofonba mondó nő volt, és éppen olyan lehetetlenre vállalkozott, mint egy hírolvasó bemondó, aki szintén nem tudott az összes lezuhant repülőgép minden egyes utasával szörnyethalni, csak apránként történt vele élő adásban, és az a sok kicsi lassan a plafonig ért.

Gyorsabban lehetett itt öregedni. A nyirkos falak magukba szívták egy legördülő cseppet mindenikből, aki kiizzadta aznapi szerencsáját. Csak az igazán kicsik próbálnak így meggazdagodni, aztán még kisebbek lesznek; csak a pincefalak bírhatják az indulatokat, a téglákhoz csapott poharakat, az eltékozolt pénzt és időt.

Nem akartam hinni a szememnek. Davor, nahát, felbukkant még valaki a múltból. Egészen véletlenszerűen szoktunk találkozni. Csak amolyan régi ismerős volt, akinek köszön az ember, de még arra az egyetlen közhelyes mondatra is ritkán áll meg, hogy a hogyléte felől érdeklődjön. A téren, a szemközi biztosítótársaságnál dolgozott.

Fiatalabb volt két évvel, igen, láttam a kórlapján, őt akkor tolták ki a műtőből, engem pedig akkor vettek fel az osztályra. Két nappal a tizenkettedik születésnapom előtt. Ezt meg ő olvasta le az én kórlapomról. Mert a szülei egy nagy csokoládét hoztak nekem. Szalaggal átkötve. Csak néztem fel rájuk, mint két óriásra. Nahát.

Az apja sebész volt a szemközi épületben. Gyakran benézett hozzá, de nem volt körülötte különösebb felhajtás, a gyerek is hozzászokott, hogy az apja kicsoda, és már olyan természetesen viselkedett, hogy ez senki-nek sem szúrt szemet. Társasjátékot játszottunk a kórteremben, az asztalnál, ahova az ételt is hozták. A dobókocka végigpattogta egy héten át a délutánokat, az idősebbek is odaültek néha, csak úgy, figyelni a játékot. Itt nem voltak súlyos betegek. Nem hiszem, hogy a halál bárkinek is az eszébe jutott volna.

Néhányszor találkoztunk később is Davorral. Megvolt a telefonszáma, és amikor középiskolás voltam, felhívtam, hogy vegyen jegyet a Bijelo dugme koncertjére, amit a Zrinjevacon tartottak, az eszéki fedett sportcsarnokban.

Selma, Selma!

Az ő társasága, a baráti köre kellett hozzá, hogy megismerjem ezt a zenét, hogy aztán minden lemezüket megvegyem.

Belemerült a számokba, nem vett észre. Lehet, hogy nem ismerne meg, annyit változtam azóta. Most miért hoznám zavarba?

Kisétáltam. Napok teltek el, eszembe sem jutott a Las Vegas.

A következő szám a hatos!

Az első igazi nyári nap volt.

Aznap tartották a harangozók versenyét a katedrálisban. Egyenruhában érkeztek a négytagú csapatok, és tartaléknak jött mindegyikkel az ötödik ember. Felsorakoztak a szökőkút és a városháza közötti téren.

Egész nap zúgtak a város központjában a harangok. Délelőtt még úgy éreztem, olyan, mint valami természeti csapás, aztán hozzászoktam, talán mások is így voltak vele, mert azt tapasztalták, hogy át lehet venni a rezgéshullámokat. Mégiscsak történik valami, amiről nem szabad lemaradni. Kinyíltak az árvácskák az ágyásokban, és a pattogatott kukorica illata betöltötte a sétányt teljes hosszában. Akkor tértem be újra.

Csak néztem, honnan a csodából lehet rájönni egy vadidegen városban, hogy létezik egy ilyen hely. Két pirosposzsgás arcú norvég harangozó ült le a szemközi asztalhoz, és olyan rutinosan helyezgettek el a papírjaikat, mint ha otthon lennének. Háttal ültek Jadrankának, mint a süketek, aki a szemközi falon elhelyezett digitális kijelzőről olvasták le az éppen kihúzott számokat.

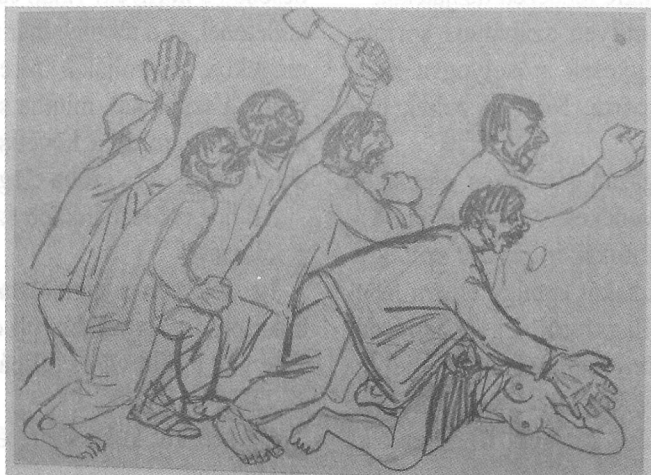
A következő szám a tizenhetes!

Zúgott a fejem a harangoktól. Egy óránál tovább a számokat sem bírtam. Kóvályogtam az utcákon.

Amikor a parkon át hazafelé mentem, virradt a reggel

Eszék felett. A fehér hatytyúk aludva pihentek a tó sima tükrén a hókirálynő háza előtt, és a karsú palota bíborosan vált el a sápadt zöld éjtől. Az aznapi újság címdala jelent meg előttem. A halott nőre gondoltam, aki egy tulipánt markolt a kezében, és a markolás a virágnak csak egyetlen szirmát őrizte meg.

Gondoltam, ez a szombat szerencsét hoz. Már ötödször mentem oda, mire rászántam magam, hogy vegyek három lapot. Úgy láttam, ennyit egyszerű követni. És még szórazokoztató is lehet. Nem nyertem a következő hárommal sem. És nem is mér-

gelődtem. Talán addig szabad csak játszani, amíg az ember tisztában van vele, hogy nem meggazdagodni jár ide.

Gyúrtem össze a papírjaimat, amikor elkezdődött a dübörgés.

Mint a puskaropogás.

Gyerünk, kifelé!

Leállt a játék, mindenki hagyta az asztalát, a papírjait, és igyekezett fel a lépcsőn. Néztük a furcsa tüneményt, mint a kisgyerekek. Talán azért, mert így és ilyenek még nem láttuk. Mintha nagyítóüveg által.

De hiszen ránk lövik a rakétákat.

Annál izgalmasabb.

Veszélyes a szikrapattogás!

A sorozatropogásoktól ösztönösen megrázkódott mindenki.

Hullott ránk kibomolva a mennybolt összes csillaga.

Széttárt ernyők.

És a tűzijáték közben szóba elegyedtek egymással, akik naponta találkoztak, mint régi ismerősök, csak addig nem volt miről beszélniük, és most jöttek rá, hogy valami mégis összeköti őket, talán a tűzijátékról váltottak esetlenül néhány szót.

Nem is volna szabad fölénk lőni a tűzijátékot – mondta Davor.

Miért, ki tudja azt, hogy mi itt vagyunk – válaszolták neki kórusban.

Erre kitört a nevetés.

Egy hatalmas pukkanással valami iszonyatosan nehéz arany vízesés zúdult ránk, mintha egy kovácműhely kazánjából ömlene a tüzesre forrósodott fém. Erre a pillanatra időzithette a látványtervező a pezsgős élőképet.

A Hotel Osijek Gesztenye-termének teraszán feltűnt az ifjú pár, poharat emelgettek, koccintgattak a násznéppel. Kacarászva nézték a tiszteletükre rendezett tűzijátékot.

Közben azt figyeltem, milyen szabályos sorfalat álltunk a kukák mögött. Egyesek mosolyogva megjegyzéseket tettek az ifjú párra. Nem is voltak már olyan fiatalok.

A végére hagyták az igazán látványos elemeket. Egyre sűrűbbek lettek a lövedékek. Mintha egyre közelebb ért volna hozzánk, a kukákon pattant szét egy-egy szilánk, a parányi parazsakat éppúgy érezni lehetett a bőrünkön, mint a csillagszórót. Egyre fenyegetőbben söpörte felénk a gyönyörű látványt a folyó felől érkező szél. Lassan a végéhez közeledett a produkció. Fent, a teraszon tapsolni kezdtek. Ezek már az utolsó fényrózsák voltak.

És ekkor valami furcsa érzés fogott el bennünket. Valami szúrós szaggal kísért fojtogató légszomj. A tűzijátékot követő füst elnyúlt a vízen, és homályos felhőként lebegett tovább a sétányon. Elöntötte lassan az egész

partszakaszt. Közeledett felénk. Megülte az egész környéket, mintha nyakig a füstben álltunk volna, és nem oszlott szét, ahogyan vártuk volna, mert ez nem is igazi füst volt, hanem alattomosan kúszó köd, ami pillanatok alatt átláthatatlanná vált.

Mi ez a szag, ami beszippantja az embert az egyre kibővülő koncentrikus körök zuhanó mélyére?

Mint altatáskor, amikor a mandulánkat vették ki.

Amikor az arcomra tapasztották a maszkot.

Davor sem mondott többet, eltűnt a szemem elől a ködben.

Szédültem az oxigénhiánytól, és rohantam, mentem, csuklott a lábam, vonszoltam magam kifelé. Amerre gondoltam, hogy kifelé lesz.

A füst lehúzódott a lépcsősor alá. Néhányan bemenekültek a pincébe. Mások éppen az ellenkező irányba.

Levettem a kabátom, és az arcomra nyomtam. Még mindig könnyezett a szemem.

Kirajzolódott lassan előttem a part sétányának lámpasora, most már tudtam, hol vagyok. Mert hosszú pillanatokra úgy éreztem, mintha egy ismeretlen helyen tévedtem volna el. A szálloda fényei sem látszottak távolinak. Felnéztem, és még mindig ott álltak a pezsgőspoharakkal, vidáman nevetgéltek. Egy bécsi kerिंगő hegedűi szóltak. Szaporán kapkodtam a levegőt, megtámaszkodtam a saját térdemen, mintha addig futottam volna. És a tiszta levegőtől lassan visszanyertem az egyensúlyomat.

De mi történt közben velünk? Hátranéztem. Seholy lélek. Mint aki szellemeket látott, mint aki egy másik időzónából tért vissza, és igazából még nem fogta fel, mennyi ideig maradt távol. Néhány tejszerű kis felhőfoslány emlékeztetett csupán a történetekre. Elcsendesedett a környék. Talán csak én ijedtem meg jobban a kelleténél, és a többiek már régen visszamerevedtek önmagukba, vásárolják a szerencselapokat a kasszánál, ikszelik a számokat, mintha semmi sem történt volna, és meg kell várniuk a következő puskaropogásszerű zajt ahhoz, hogy újra szóba elegyedjenek egymással.

Mi hozza össze inkább az embereket: a veszély vagy a változás?

Itt tartottam a gondolataimmal, mire visszaértem a kukasorhoz. És valaki volt ott. A két lába látszott csak. Tele volt a föld vörös tulipánszirmokkal.

Talán elszédült.

Beesett két kuka közé, és beverte a fejét. Csak így történhetett.

Húztam a lábánál fogva a lámpa alá.

Kelj fel, nem hallod.

(Eszék, 2007 augusztusa)